

ภาคผนวก

ตารางภาคผนวก 1 รายชื่อพรรณพืช และหมายเลขตัวอย่างแห้ง จำนวน 40 ชนิด

Tribe	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเลขตัวอย่างแห้ง
Tribe Alpinieae	1. <i>Alpinia conchigera</i> Griff.	A.A. 18
	2. <i>A. galanga</i> (L.) Willd.	A.A. 2
	3. <i>A. cf. galanga</i> (L.) Willd.	A.A. 55
	4. <i>A. javanica</i> Bl.	A.A. 22
	5. <i>A. mutica</i> Roxb.	A.A. 29
	6. <i>A. cf. nigra</i> (Gaerth.) B.L. Burt	A.A. 6
	7. <i>A. zerumbet</i> (Pers.) Burt & R.M. Smith	A.A. 30
	8. <i>Amomum biflorum</i> Jack	A.A. 31
	9. <i>A. testaceum</i> Ridl.	A.A. 5
	10. <i>Elettariopsis curtisii</i> Bak.	A.A. 27
	11. <i>Etlintera littoralis</i> (Koenig) Giseke	A.A. 24
	12. <i>Geostachys cf. pierreana</i> Gagnep.	A.A. 28
	13. <i>Plagiostachys aff. albiflora</i> Ridl.	A.A. 37
Tribe Globbeae	14. <i>Globba albiflora</i> Ridl.	A.A. 49
	15. <i>G. cernua</i> Bak.	A.A. 25
	16. <i>G. fasciata</i> Ridl.	A.A. 1
	17. <i>G. leucantha</i> Miq.	A.A. 50
	18. <i>G. sp.</i>	A.A. 33
Tribe Hedychieae	19. <i>Boesenbergia basispicata</i> K. Larsen ex P.	A.A. 58
	Siriruga	
	20. <i>B. curtisii</i> (Bak.) Schltr.	A.A. 4
	21. <i>B. longipes</i> (King & Prain) Schltr.	A.A. 8
	22. <i>B. plicata</i> (Ridl.) Holtt.	A.A. 59 , A.A. 26
	23. <i>B. prainiana</i> (King ex Bak.) Schltr.	A.A. 15
	24. <i>B. tenuispicata</i> K. Larsen	A.A. 52

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

Tribe	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเลขตัวอย่างแห้ง
	25. <i>Curcuma sessilis</i> Gage	A.A. 41
	26. <i>C. sparganifolia</i> Gagnep.	A.A. 35
	27. <i>C. sp.</i>	A.A. 32
	28. <i>Haniffia albiflora</i> K. Larsen & J. Mood	A.A. 17
	29. <i>Hedychium longicornutum</i> Bak.	A.A. 20
	30. <i>Kaempferia angustifolia</i> Rosc.	A.A. 7
	31. <i>K. pulchra</i> Ridl.	A.A. 34 , A.A. 36
	32. <i>K. siamensis</i> P. Sirirugsa	A.A. 45
	33. <i>Scaphochlamys biloba</i> Ridl.	A.A. 16
	34. <i>S. obcordata</i> P. Sirirugsa & K. Larsen	A.A. alc.
	35. <i>S. perakensis</i> Holtt.	A.A. 23
Tribe Zingibereae	36. <i>Zingiber montanum</i> (Koenig) Theilade	A.A. 51
	37. <i>Z. ottensii</i> Valet.	A.A. 14
	38. <i>Z. aff. sulphureum</i> Burkill ex Theilade	A.A. 39
	39. <i>Z. wrayi</i> Prain	A.A. 38
	40. <i>Z. zerumbet</i> (L.) Smit	A.A. 47

พืชที่รวบรวมได้แต่ไม่ได้ศึกษาจำนวนโครโมโซม มีรายละเอียดดังนี้

22. *Alpinia conchigera* Griff., Ridl., Fl. Mal. Pen. 4 (1967). 278. (ภาพที่ 43)

ลำต้นเหนือดิน สูงประมาณ 1 ม. ก้านใบยาวประมาณ 4 มม. กาบใบสีเขียว แผ่นใบ รูปหอก ขนาดประมาณ 14-23 × 2-3 ซม. ผิวใบเกลี้ยง ยกเว้นด้านล่างของใบบริเวณเส้นกลางใบมีขนห่อดอก เกิดตรงยอดของลำต้นเหนือดิน ยาวประมาณ 10-16 ซม. ใบประดับรองรับห่อดอกเป็นรูปหอกปลายแหลม ใบประดับย่อยบานออกคล้ายปากแตร กลีบเลี้ยง มีสีเขียวอ่อน กลีบดอก มีสีเหลืองอ่อน ส่วนที่เป็นหลอดยาว 5 มม. ลาเบลลัม รูปไข่กว้าง มีสีเหลืองอ่อน และมีรอยขีดสีแดง 4-5 แนว 2 ข้างของเส้นกลาง ปลายแยกเป็น 2 พู ๓ เตมีโนด มีสีแดง รูปสามเหลี่ยม เกสรตัวผู้ สีเหลืองอมส้ม รังไข่ รูปกลม มีสีเขียวอ่อน ผล ลักษณะกลม เมื่อสุกมีสีแดงสด

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น หรือที่ชุ่มชื้นใกล้หมู่บ้าน

แหล่งที่เก็บ : อ. เบตง จ.ยะลา

ระยะเวลาออกดอกผล : ธันวาคม - มีนาคม

23. *Alpinia javanica* Bl., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 145-146. (ภาพที่ 44)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 3 ม. ก้านใบยาว 3 ซม. มีสีเขียวอมม่วง กาบใบสีม่วงเข้ม มีขน แผ่นใบ รูปขอบลอง ขนาด 40-80 × 9-15 ซม. ผิวใบเกลี้ยงยกเว้นบริเวณเส้นกลางใบ ด้านบนของใบลักษณะเป็นร่อง ห่อดอก ออกตรงยอด ยาวประมาณ 15 ซม. แกนห่อดอกสีแดงเข้ม ผิวมีขน ใบประดับ รูปขอบลองปลายแบบมีวโคเรเนต ใบประดับย่อยรูปถ้วย กลีบเลี้ยง มีสีชมพู กลีบดอก ส่วนที่เป็นหลอดยาวประมาณ 1.5 ซม. มีขนหนาแน่น กลีบตรงกลางมีสีชมพู ขอบนอกสีขาวยาวบริเวณฐานมีขนเล็กน้อย ลาเบลลัม รูปไข่หัวกลับบริเวณกลางแผ่นมีสีเหลืองเข้ม ขอบนอกสีขาวยาว ๓ เตมีโนด มีสีแดง เกสรตัวผู้ มีสีขาว มีขนละเอียด อับเรณู มีสีเหลือง รังไข่ รูปไข่หัวกลับ มีสีเหลือง ผิวมีขนหนาแน่น ผล มีสีเขียวเข้ม

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นสูงจากระดับน้ำทะเล 150-300 ม.

แหล่งที่เก็บ : อ. แวง จ. นราธิวาส

ระยะเวลาออกดอกผล : มกราคม - เมษายน

24. *Alpinia mutica* Roxb., Ridl., Fl. Mal. Pen. 4 (1967). 279-280. (ภาพที่ 45)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 1.5-2 ม. ก้านใบยาว 1.5-2 ซม. กาบใบมีสีเขียว ผิวเกลี้ยง แผ่นใบ รูปหอก แกมลิเนียร์ ขนาด 33-40 × 4-5 ซม. ขอบใบมีขนสั้นๆ ห่อดอก ออกตรงปลายยอด

ยาวประมาณ 15-20 ซม. ใบประดับที่รองรับช่อดอกมีสีน้ำตาลอ่อน กลีบเลี้ยง รูปปากแตร มีสีแดง ส่วนที่เป็นหลอดมีสีขาว กลีบดอก มีสีขาว ลาเบลลัม มีสีเหลืองสดหรือเหลืองอมส้ม บริเวณกลางกลีบด้านในมีจุดแต้มสีแดง ปลายแยกเป็น 2 พู ตรงฐานทั้งสองข้างมีจุดสีแดงเข้ม มีขน สเตมิโนด ไม่ปรากฏ เกสรตัวผู้ ก้านเกสรตัวผู้ยาว 1.2 ซม. อับเรณูยาวประมาณ 1 ซม. รังไข่ ค่อนข้างกลม ผิวมีขน ผล กลม มีสีแดงสด หรือสีแดงอมส้ม

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในบริเวณทุ่งนา ใกล้หมู่บ้าน

แหล่งที่เก็บ : อ. กวนเนียง จ. สงขลา

ระยะเวลาออกดอกผล : กุมภาพันธ์ - มีนาคม

25. *Alpinia cf. nigra* (Gaerth.) B. L. Burtt, R.M. Smith, J. Bot. 47 (1990). 52. (ภาพที่ 46)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 1 ม. ก้านใบยาวประมาณ 5-7 มม. กาบใบมีสีเขียว บริเวณขอบมีขน แผ่นใบ รูปอติลิปติคแกมขอบสอง ขนาด 25-30 × 7-8 ซม. ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ช่อดอก ออกตรงยอดยาวประมาณ 20-23 ซม. แกนช่อดอกสีเขียวอ่อน มีขนละเอียด ใบประดับรูปลิเนียร์ ปลายแหลม แห้งแล้วมีสีน้ำตาลอ่อน ใบประดับย่อย รูปไข่ ปลายแหลม มีสีเขียวอ่อน มีขนละเอียด กลีบเลี้ยง สีเขียวอ่อน กลีบดอก มีสีขาวอมเขียว รูปอติลิปติค ปลายมน สเตมิโนด รูปลิเนียร์ มีสีแดง ที่ปลายมีสีขาว ขนาดประมาณ 6 มม. ผิวเกลี้ยง ลาเบลลัม รูปช้อน สีขาวอมชมพู มีแต้มสีแดงตรงกลางแผ่น ส่วนปลายไม่แยกเป็นพู เกสรตัวผู้ ก้านเกสรตัวผู้มีขน รังไข่ สีเขียวอ่อน รูปอติลิปติค ผิวเกลี้ยง

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ใกล้หมู่บ้าน

แหล่งที่เก็บ : อ. เมือง จ. ชุมพร

ระยะเวลาออกดอกผล : เมษายน

26. *Alpinia zerumbet* (Pers.) Burtt & R.M. Smith, R.M. Smith, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. 31 (1972). 240. (ภาพที่ 47)

ลำต้นเหนือดินสูง 2-3 ม. ก้านใบยาวประมาณ 2.5 ซม. กาบใบผิวมีขนสีน้ำตาลหนาแน่น แผ่นใบ รูปขอบขนาน ขนาดประมาณ 40-60 × 10-15 ซม. ขอบใบเป็นคลื่น ผิวใบทั้ง 2 ด้านมีขนหนาแน่น ช่อดอก ออกตรงปลายยอดของลำต้นเหนือดิน ยาวประมาณ 20-30 ซม. ใบประดับที่รองรับช่อดอกมีขนาดนอกมีขน ฐานตัดตรงปลายแหลม ใบประดับย่อย มีสีขาว ตรงปลายสีชมพูอ่อน กลีบเลี้ยง ยาวประมาณ 1 ซม. ผิวเกลี้ยง กลีบดอก มีสีขาว ลาเบลลัม รูปไข่ มีสีเหลืองสด ตรงกลาง

แผ่นมีสีแดงเข้ม ปลายแยกออกเป็น 2 แฉก มีขีดสีแดงเข้มจากกลางแผ่นถึงปลายแฉก สเตมิโนด รูป
ลิเนียร์ มีสีขาว เกสรตัวผู้ มีสีขาวครีม รังไข่ ค่อนข้างรี มีขนหนาแน่น ผล เมื่อสุกมีสีส้ม ผิวมีขน

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น หรือบริเวณที่ชุ่มชื้นใกล้หมู่บ้าน

แหล่งที่เก็บ : อ. หลังสวน จ. ชุมพร

ระยะเวลาออกดอกผล : เมษายน

27. *Amomum testaceum* Ridl., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 205-206. (ภาพที่ 48)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 1-2 ม. ใบไม่มีก้านใบ แผ่นใบ รูปลิเนียร์แกมออบลอง ขนาด
ประมาณ 14-50 × 2-7 ซม. ผิวใบทั้ง 2 ด้าน เกือบ ข่อดอก ออกจากเหง้าข้างลำต้นเหนือดิน ยาว
ประมาณ 8-10 ซม. ใบประดับ สีน้ำตาลอ่อน ผิวมีขน ใบประดับย่อยสีน้ำตาลอ่อน เป็นหลอดปลาย
แยกเป็น 2 พู ผิวมีขน กลีบเลี้ยง สีน้ำตาลอ่อน มีขน กลีบดอก มีสีขาว ผิวมีขน ลาเบลลัม รูปไข่หัว
กลับ มีสีขาว บริเวณกลางแผ่นมีเส้นสีม่วงตามแนวยาว ขอบหยักไม่เป็นระเบียบ สเตมิโนด ไม่
ปรากฏ เกสรตัวผู้ มีสีขาว ผิวเกือบ รังไข่ ผิวมีขนยาว ผล กลม มีสีขาว

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200-300ม.

แหล่งที่เก็บ : อ. สอยดาว จ. จันทบุรี

ระยะเวลาออกดอกผล : เมษายน - พฤษภาคม

28. *Elettariopsis curtisii* Bak., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 217-218. (ภาพที่ 49)

ลำต้นเหนือดิน สูงประมาณ 30-40 ซม. ก้านใบยาว 2-10 ซม. ผิวเกือบ กาบใบไม่โอบ
กันแน่น แผ่นใบ รูปหอกแกมรูปไข่ ขนาด 16 – 30 × 3-5 ซม. ผิวใบเกือบทั้งสองด้าน ข่อดอก เกิด
จากเหง้าบริเวณฐานของลำต้นเหนือดิน ก้านข่อดอกยาว 7 มม. ใบประดับรูปไข่ ปลายแหลม มีสี
น้ำตาลอ่อน ใบประดับย่อย สีน้ำตาลอ่อน กลีบเลี้ยง มีสีขาว กลีบดอก มีสีขาว ส่วนที่เป็นหลอดยาว
6 ซม. ลาเบลลัม รูปไข่หัวกลับค่อนข้างกลม มีสีขาว ตรงกลางแผ่นมีสีเหลืองเข้ม และมีเส้นสีเหลือง
ขนาน สเตมิโนด เป็นดิ่งเล็กๆ อยู่ตรงฐานของลาเบลลัม เกสรตัวผู้ ผิวเกือบ รังไข่ ค่อนข้างกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น

แหล่งที่เก็บ : จ. กระบี่ และ จ. นครศรีธรรมราช

ระยะเวลาออกดอกผล : กุมภาพันธ์

29. *Etilingera littoralis* (Koenig) Giseke, Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 1-282. (ภาพที่ 50, 51)

ลำต้นเหนือดิน สูงประมาณ 2.5-3 ม. ก้านใบยาว 2.5-3 ซม. กาบใบผิวเกลี้ยง แผ่นใบ รูปหอกแกมขอบลอง ขนาดประมาณ $50-80 \times 7-10$ ซม. ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยงยกเว้นบริเวณขอบใบ มีขนสีน้ำตาล ช่อดอก เกิดจากเหง้าใต้ดิน ช่อดอกยาวประมาณ 6-10 ซม. ใบประดับส่วนกลางช่อ มีใบประดับที่เป็นหมันไม่มีดอก มีสีเขียว ถัดออกมาเป็นใบประดับที่รองรับดอกมีสีเขียวและแฉกสีแดงตรงปลาย ใบประดับย่อยสีเหมือนใบประดับ กลีบเลี้ยง ส่วนที่เป็นหลอดมีสีขาว ปลายมีสีชมพู ผิวมีขน กลีบดอก ส่วนที่เป็นหลอดมีสีขาว ส่วนที่เป็นกลีบมีสีชมพู ลาเบลลัม มีสีแดงหรือสีแดง ขอบเหลือง สเตมิโนด ไม่ปรากฏ เกสรตัวผู้ ก้านเกสรตัวผู้ผิวเกลี้ยง อับเรณูมีสีแดง รังไข่ มีสีเขียว ผิวมีขน

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นใกล้น้ำตก

แหล่งที่เก็บ : จ. ตรัง และ จ. พัทลุง

ระยะเวลาออกดอกผล : มกราคม - เมษายน

30. *Globba cernua* Bak., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 32-33. (ภาพที่ 52)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 35-60 ซม. ใบไม่มีก้านใบ กาบใบมีขนสั้น ๆ แผ่นใบ รูปหอกแกมรูปหอก ขนาด $10-18 \times 3-5$ ซม. ผิวใบมีขนทั้งสองด้าน ช่อดอก ออกที่ปลายยอด มีขนสั้น ก้านช่อดอกยาว 8-20 ซม. ใบประดับรูปรีมีสีเขียว ปลายแหลม ผิวมีขนสั้น ใบประดับย่อยผิวเกลี้ยง ปลายงุ้ม กลีบเลี้ยง มีสีเหลืองอ่อน กลีบดอก มีสีเหลืองอ่อน สเตมิโนด รูปรีมีสีเขียว มีสีเหลืองอ่อน มีต่อมขน ลาเบลลัม สีเหลืองครีมตรงกลางแผ่นมีแฉกสีเขียวมน้ำตาล มีต่อมขนกระจกระบาย ปลายแยกเป็น 2 พู เกสรตัวผู้ อับเรณู มีรยางค์ ข้างละ 2 อัน รังไข่ ผิวเกลี้ยง

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นใกล้น้ำตก

แหล่งที่เก็บ : อ. เบตง จ. ยะลา

ระยะเวลาออกดอกผล : มกราคม - กุมภาพันธ์

31. *Globba fasciata* Ridl., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 28-29. (ภาพที่ 53)

ลำต้นเหนือดินสูง 50-75 ซม. ใบไม่มีก้านใบ กาบใบมีสีเขียวแกมม่วง ผิวมีขนสั้น ๆ แผ่นใบ รูปหอกแกมขอบลอง ขนาด $15-22 \times 3-5$ ซม. ผิวใบเกลี้ยง ผิวใบด้านล่างอาจมีสีเขียวแกมม่วง ช่อดอก ออกที่ยอด ยาวประมาณ 18-30 ซม. แกนช่อดอกอาจเป็นสีเขียวหรือสีม่วง กลีบเลี้ยง รูปปากแตร มี

สีเขียวแกมม่วง กลีบดอก มีสีเหลืองเข้มหรือเหลืองอมส้ม ฉาบเคลือบ สีเหลืองเข้มหรือสีเหลืองอมส้ม
 ปลายแยกเป็น 2 แฉก สเทมิโนด มีสีเหลืองเข้มอมส้ม เกสรตัวผู้ อับเรณูมีสีเหลืองเข้ม มีรยางค์ข้าง
 ละ 1 อัน รังไข่ สีเขียวแกมม่วง ผิวเกลี้ยง ลักษณะกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นใกล้ลำน้ำตก

แหล่งที่เก็บ : อ. ฉวาง จ. นครศรีธรรมราช

ระยะเวลาออกดอกผล : มีนาคม - เมษายน

32. *Globba* sp. (ภาพที่ 54)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 20-60 เซนติเมตร ใบไม่มีก้านใบ กาบใบสีเขียวสด ด้านนอก
 ผิวมีขนสั้น ๆ แผ่นใบ รูปหอกแกมขอบลอง ขนาด 5-15 × 1.5-5 ซม. ผิวใบเกลี้ยงทั้ง 2 ด้าน ใบ
 ประดับมีสีเหลืองเข้มหรือเหลืองอมส้ม ช่อดอก ออกที่ปลายยอดยาวประมาณ 12-20 ซม. กลีบเลี้ยง
 สีเขียวอ่อน กลีบดอก มีสีเหลืองเข้มหรือสีเหลืองอมส้ม ส่วนที่เป็นหลอดยาว 8 มม. สเทมิโนด รูป
 ลิเนียร์แกมขอบลอง ฉาบเคลือบ รูปขอบลอง มีสีเหลืองเข้มตรงกลางแผ่นมีจุดแต้มสีแดง 1 จุด ปลาย
 แยกเป็น 2 พู เกสรตัวผู้ ก้านเกสรตัวผู้มีสีเหลือง อับเรณู มีสีขาว มีรยางค์ ข้างละ 1 อัน รังไข่ กลม มี
 สีเขียวอ่อน ผิวเป็นลอนขรุขระ ผล กลม ผิวด้านนอกขรุขระขยับยับ

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น

แหล่งที่เก็บ : อ. ราชกรูด จ. ระนอง

ระยะเวลาออกดอกผล : เมษายน

33. *Boesenbergia plicata* (Ridl.) Holtt., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 109-111. (ภาพที่ 55)

ลำต้นเหนือดินสั้นสูงประมาณ 30-45 ซม. ก้านใบยาว 8-9 ซม. มีขนกระจัดกระจาย กาบ
 ใบมีขน แผ่นใบ รูปอิลิปติก ขนาดประมาณ 11-20 × 3-10 ซม. ผิวใบด้านล่างมีขนเล็กน้อยบริเวณ
 เส้นกลางใบ ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ช่อดอก เกิดตรงยอดระหว่างกาบใบคู่ในสุด ยาวประมาณ 8-13
 ซม. ใบประดับ เรียงสลับซ้ายขวาของแกนช่อดอก และอยู่ในระนาบเดียวกัน ผิวมีขนใบประดับย่อย
 ขอบพับซ้อนกัน รูปอิลิปติก ผิวมีขน กลีบเลี้ยง มีจุดสีแดง ผิวเกลี้ยง กลีบดอก ส่วนที่เป็นหลอด
 ยาว 4 ซม. มีจุดสีแดงประปราย ผิวเกลี้ยง สเทมิโนด สีเหลือง ฉาบเคลือบ รูปอิลิปติกแกมรูปไข่หัว
 กลับ ปลายมนขอบเป็นคลื่น มีสีเหลือง ตรงกลางแผ่นมีจุดแต้มสีแดง เกสรตัวผู้ ก้านเกสรตัวผู้มีต่อม
 ขน มีเนื้อเยื่อเหนียวอับเรณูเล็กน้อย รังไข่ กลม ผิวเกลี้ยง

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นใกล้ลำน้ำตก

แหล่งที่เก็บ : จ. กระบี่ และ จ. สุราษฎร์ธานี

ระยะเวลาออกดอกผล : กุมภาพันธ์

34. *Boesenbergia prainiana* (Bak.) Schltr., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 111-112. (ภาพที่ 56)

ลำต้นเหนือดินสั้นสูงประมาณ 20-30 ซม. ก้านใบยาว 3-6 ซม. ผิวมีขน กาบใบมีขน กระจาย ผิวมีสีม่วงเข้มหรือม่วงอมแดงหรือมีจุดสีแดงกระจาย แผ่นใบ รูปอิลิปติก ขนาดประมาณ 15×5 ซม. ผิวใบด้านบนเกลี้ยง มีสีเขียวเข้ม ผิวใบด้านล่าง สีเขียวหรือเขียวอมม่วง มีขนกระจุก กระจาย ช่อดอก ออกตรงปลายยอด ระหว่างกาบใบคู่ในสุด ช่อดอกยาว 25 ซม. มีขนหนาแน่น ใบ ประดับรูปเรือ ผิวด้านบนอกมีขน มีสีม่วง มีจุดสีแดงกระจาย ใบประดับย่อย ผิวด้านบนอกมีขน กลีบเลี้ยง มีสีขาว ผิวเกลี้ยง กลีบดอก มีสีขาว ส่วนที่เป็นหลอดยาว 2 ซม. สเทมิโนด รูปอิลิปติก มี สีขาว ฉาบล้น มีสีขาว มีจุดแต้มสีแดงกระจายตรงกลางแผ่น เกสรตัวผู้ อับเรณูมีขน รั้งไข่ กลม ผิว เกลี้ยง

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นใกล้ลำน้ำตก

แหล่งที่เก็บ : อ. แฉ่ง จ. นราธิวาส

ระยะเวลาออกดอกผล : พฤศจิกายน

35. *Curcuma sessilis* Gage, Valet., Jard. Bot. Buitenz. 27 (1918). 1-176. (ภาพที่ 57)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 30-40 ซม. กาบใบผิวมีขนทั้ง 2 ด้าน ก้านใบยาว 4-6 ซม. แผ่น ใบ รูปอิลิปติก ขนาด $30-40 \times 15-20$ ซม. ผิวใบทั้ง 2 ด้าน มีขนสั้นนุ่ม บริเวณเส้นกลางใบมีแถบสี ม่วงแดง ช่อดอก เกิดจากเหง้าออกติดกับลำต้นเหนือดิน ลักษณะทรงกระบอก ขนาด $10-20 \times 4-10$ ซม. ใบประดับรูปไข่หัวกลับ ด้านบนมีสีชมพูเข้ม ด้านล่างของช่อดอกมีสีเขียว ผิวด้านบนอกมีขน ใบ ประดับย่อย รูปรีปลายแหลม กลีบเลี้ยง มีสีเหลือง กลีบดอก มีสีเหลือง ผิวมีขน ฉาบล้น รูปไข่ หัวกลับปลายแยกเป็น 2 พู ขอบเรียบผิวมีขนสั้น มีสีเหลือง ตรงกลางกลีบมีแถบสีเหลืองหนา ข้าง ละ 1 แถบ สเทมิโนด มีสีเหลือง ผิวมีขน เกสรตัวผู้ อับเรณู มีรยางค์ข้างละ 1 อัน รั้งไข่ รูปกลม

นิเวศวิทยา : ทุ่งหญ้าป่าเต็งรัง

แหล่งที่เก็บ : จ. ขอนแก่น

ระยะเวลาออกดอกผล : พฤษภาคม

36. *Curcuma sparganifolia* Gagnep., Valet., Jard. Bot. Buitenz. 27 (1918). 1-176. (ภาพที่ 58)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 40-50 ซม. กาบใบมีสีเขียวหรือสีเขียวแกมม่วง ก้านใบยาวประมาณ 4-11 ซม. แผ่นใบ รูปรีแกมรูปไข่ ขนาด $24 \times 1.5-2$ ซม. ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยง ช่อดอก เกิดที่ปลายยอดของลำต้นเหนือดิน ก้านช่อดอกยาวประมาณ 40 ซม. ลักษณะพอมรีวย ช่อดอกยาวประมาณ 5 ซม. ใบประดับรูปไข่หัวกลับ ปลายมน ผิวเกลี้ยง มีสีชมพูอมม่วง ที่ปลายมีแต้มสีเขียวและสีขาว กลีบเลี้ยง มีสีขาว กลีบดอก รูปไข่ปลายมน มีสีขาว ๘ เติมนอด มีสีขาว รูปรีแกมรูปไข่ ปลายมน ยาวประมาณ 6 มม. ลาเบลลัม รูปไข่มีสีขาว บริเวณฐานของแผ่นมีแต้มสีแดงอมส้ม ปลายแต้มเป็นสีเหลือง เกสรตัวผู้ เล็กมาก รังไข่ กลม

นิเวศวิทยา : ทุ่งหญ้าป่าเต็งรัง

แหล่งที่เก็บ : จ. ขอนแก่น

ระยะเวลาออกดอกผล : พฤษภาคม

37. *Curcuma* sp. (ภาพที่ 59)

ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 1 ม. มักขึ้นเป็นกอ เหง้าใต้ดินมีขนาดใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4-6 ซม. เนื้อในของเหง้ามีสีส้ม ก้านใบยาว 2-3 ซม. กาบใบผิวมีขนละเอียด เฉพาะด้านนอก ด้านในผิวเกลี้ยง แผ่นใบ รูปหอกขนาด ประมาณ 50×10 ซม. ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยงและมีสีเขียว บริเวณเส้นกลางใบมีแถบสีแดงอมม่วง ช่อดอก เกิดจากเหง้าด้านข้างของลำต้นเหนือดิน ก้านช่อดอกยาวประมาณ 45 ซม. ผิวมีขนสั้นประปราย ช่อดอกยาว 15 ซม. ใบประดับด้านล่างมีสีเขียวอ่อน ใบประดับด้านบนมีสีชมพูอมม่วง ใบประดับย่อย รูปไข่รูปคอก ปลายมน กลีบเลี้ยง มีสีเหลืองครีม กลีบดอก สีเหลืองครีม ส่วนที่เป็นหลอดยาว 3 ซม. ๘ เติมนอด มีสีเหลืองครีม รูปไข่หัวกลับ ลาเบลลัม รูปไข่หัวกลับ ปลายแยกเป็น 2 พู มีสีเหลืองครีม ตรงกลางแผ่นมีสีเหลืองเข้มหนาข้างละ 1 แถบ เกสรตัวผู้ อับเรณูมีระยางค์ข้างละ 1 อัน รังไข่ ทรงกระบอก ผิวมีขน

นิเวศวิทยา : ที่ชุมชนใกล้หมู่บ้าน

แหล่งที่เก็บ : อ. หลังสวน จ. ชุมพร

ระยะเวลาออกดอกผล : เมษายน

38. *Hedychium longicornutum* Bak., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 77-78. (ภาพที่ 60)

เป็นพืชอิงอาศัย ลำต้นสูงประมาณ 45-60 ซม. แผ่นใบ รูปขอบเว้า ขนาดประมาณ $12-25 \times 3-5$ ซม. ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยง กาบใบมีขน ใบประดับรูปไข่แกมรูปหอก มีสีน้ำตาล ใบประดับย่อย รูปหอกปลายแหลม มีสีน้ำตาล ช่อดอก ออกที่ปลายยอดยาวประมาณ 10 ซม. กลีบเลี้ยง มี

สีชมพู กลีบดอก รูปลิเนียร์ มีสีแดง ๗ เติมนอด และลาเบลลัม หักคล้ายคลื่น รูปลิเนียร์ มีสีส้ม เกสร
ตัวผู้ ก้านเกสรตัวผู้มีสีชมพูอ่อน อับเรณูรูปลิเนียร์ มีสีส้ม รั้งไข่ รูปออบลอง ผิวมีขน

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่บนต้นไม้อื่นในป่าพรุ

แหล่งที่เก็บ : จ. นราธิวาส

ระยะเวลาออกดอกผล : ธันวาคม

39. *Zingiber montanum* (Koenig) Theilade, Theilade, Nord. J. Bot. 19 (4) (1999). 396-397.
(ภาพที่ 61)

เนื้อภายในของเหง้ามีสีเหลืองเข้มอมเขียว ลำต้นเหนือดินสูงประมาณ 1-1.3 ม. กาบใบสี
เขียว ไม่มีขน ก้านใบยาว 2-3 มม. แผ่นใบ รูปลิเนียร์ ขนาด 18-35 × 3.5-5.5 ซม. ผิวใบเกลี้ยงยกเว้น
บนเส้นกลางใบทางด้านล่างของใบ ช่อดอก เกิดจากเหง้าด้านข้างของลำต้นเหนือดิน รูปทรง
กระบอกแกมรูปไข่ ปลายแหลม ก้านช่อดอก ยาว 12-17 ซม. เฉพาะช่อดอกยาว 7-9 ซม. กว้าง 2.5
ซม. ใบประดับสีน้ำตาลอมม่วง ผิวมีขนละเอียด ใบประดับย่อยสีเขียวอ่อนตรงส่วนปลายมีสีม่วง
เล็กน้อย ผิวมีขนละเอียด กลีบเลี้ยง มีสีขาว กลีบดอก สีเหลืองอ่อน ส่วนที่เป็นหลอดยาวประมาณ 2
ซม. ลาเบลลัม สีเหลืองอ่อน รูปไข่หัวกลับ ปลายแยกเป็น 2 พู ๗ เติมนอด รูปไข่ มีสีเหลืองอ่อน
เกสรตัวผู้ อับเรณู มีสีขาว รั้งไข่ ก้อนข้างกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในที่ชุ่มชื้นใกล้หมู่บ้าน

แหล่งที่เก็บ : อ. หลังสวน จ. ชุมพร

ระยะเวลาออกดอกผล : พฤศจิกายน

40. *Zingiber ottensii* Valet., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 56-57. (ภาพที่ 62)

ลำต้นเหนือดินสูง 1-2 ม. เหง้าใต้ดินเนื้อในมีสีม่วง ก้านใบยาว 4-5 ซม. กาบใบสีม่วง
แกมแดง แผ่นใบ รูปออบลองขนาด 16-20 × 3-8 ซม. ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ผิวด้านล่างมีขนละเอียด
ช่อดอก เกิดจากเหง้าด้านข้างของลำต้นเหนือดิน รูปอิลิปติกปลายตัด ก้านช่อดอกยาวประมาณ 30-
40 ซม. ช่อดอกขนาดประมาณ 9 × 3-3.5 ซม. ใบประดับ บริเวณปลายใบประดับโค้งงุ้มและม้วน
เข้าด้านใน เมื่อยังอ่อนมีสีแดงอมเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีแดงเข้ม ใบประดับย่อยขอบพับซ้อนกัน
ผิวนอกมีขน กลีบเลี้ยง มีสีเหลืองอ่อน กลีบดอก มีสีเหลืองอ่อน ส่วนที่เป็นหลอด ยาว 3 ซม.

ลาเบลลัม สีเหลืองอ่อน มีจุดสีชมพูอ่อน ปลายมนแยกเป็น 2 พู ๗ เติมนอด สีเดียวกับลาเบลลัม เกสร
ตัวผู้ เชื้อเหนืออับเรณูยาว 1 ซม. รั้งไข่ ก้อนข้างกลม ผิวมีขน

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น

แหล่งที่เก็บ : อ. หลังสวน จ. ชุมพร

ระยะเวลาออกดอกผล : กันยายน

41. *Zingiber zerumbet* (L.) Sm., Holtt., Gard. Bull. Sing. 13 (1950). 59-60. (ภาพที่ 63)

ลำต้นเหนือดินสูง 1-2 ม. ก้านใบยาวประมาณ 3-5 มม. แผ่นใบ รูปรีแกมมาแกมมา ออกดอก ขนาด 25-30 × 5-7 ซม. ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ผิวด้านล่างมีขนสีขาว ช่อดอก เกิดจากเหง้าด้านข้างของลำต้นเหนือดิน ก้านช่อดอกยาว 15-35 ซม. ช่อดอกรูปไข่ ยาว 6 ซม. ใบประดับเมื่อยังอ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีแดง ผิวมีขน ใบประดับย่อยสีขาว ขอบใบพับซ้อนกัน ปลายแหลม ผิวมีขน กลีบเลี้ยง มีสีเหลืองอ่อน กลีบดอก มีสีเหลืองอ่อน ส่วนที่เป็นหลอด ยาวประมาณ 3 ซม. ปลายแฉกเป็น 2 พู สดุมมีโนด รูปไข่ มีสีเหลืองอ่อนตรงกลางกลีบสีเหลืองเข้มกว่าเล็กน้อย ปลายแฉกเป็น 2 พู สดุมมีโนด รูปไข่ มีสีเหลืองอ่อน เกสรตัวผู้ เชื้อเหนืออับเรณูยาวประมาณ 7 มม. รังไข่ ค่อนข้างกลม มีสีขาว ผิวเกลี้ยง

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น

แหล่งที่เก็บ : อ. หลังสวน จ. ชุมพร

ระยะเวลาออกดอกผล : พฤษภาคม

ภาพที่ 43 *Alpinia conchigera* Griff.

ภาพที่ 44 *Alpinia javanica* Bl.

ภาพที่ 45 *Alpinia mutica* Roxb.

ภาพที่ 46 *Alpinia* cf. *nigra* (Gaerth.) B.L. Burt

ภาพที่ 47 *Alpinia zerumbet* (Pers.) Burtt & R.M. Smith

ภาพที่ 48 *Amomum testaceum* Ridl.

ภาพที่ 49 *Elettariopsis curtisii* Bak.

ภาพที่ 50 *Etlingera littoralis* (Koenig) Giseke (ลาเบลล้มสีแดง)

51

52

53

54

ภาพที่ 51 *Etlingera littoralis* (Koenig) Giseke (ลาเบลล้มตีแดงขอบเหลือง)

ภาพที่ 52 *Globba cernua* Bak.

ภาพที่ 53 *Globba fasciata* Ridl.

ภาพที่ 54 *Globba* sp.

55

56

57

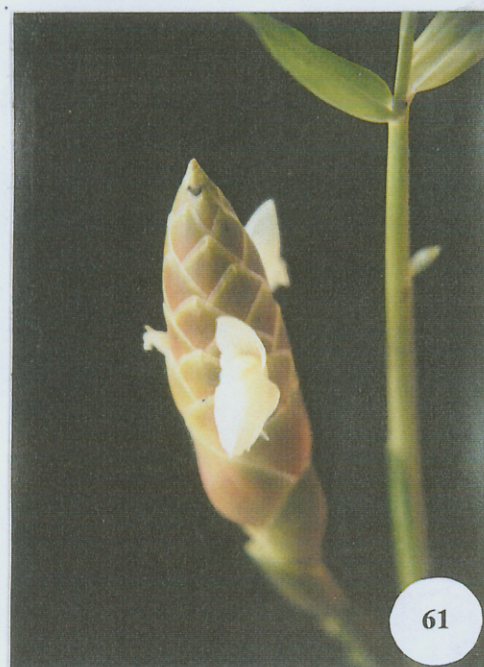
58

ภาพที่ 55 *Boesenbergia plicata* (Ridl.) Holtt. (ดอกสีเหลือง)

ภาพที่ 56 *Boesenbergia prainiana* (Bak.) Schltr.

ภาพที่ 57 *Curcuma sessilis* Gage

ภาพที่ 58 *Curcuma sparganifolia* Gagnep.

ภาพที่ 59 *Curcuma* sp.

ภาพที่ 60 *Hedychium longicornutum* Bak.

ภาพที่ 61 *Zingiber montanum* (Koenig) Theilade

ภาพที่ 62 *Zingiber ottensii* Valet.

ภาพที่ 63 *Zingiber zerumbet* (L.) Sm.